

Onbegrepen gedrag bij mensen met dementie

Tamara Bleeker, Kaylee van de Meent & Robbert de Ruiter

Psychologen Omring

Doel van deze workshop

- Uitleg onbegrepen gedrag
- Verschillende soorten onbegrepen gedrag
- Omgaan met onbegrepen gedrag
- Specifiek agressie/agitatie, angst en somberheid
- Preventie en vroegsignalering

Definitie Onbegrepen gedrag

- Alle gedragingen van de bewoner die door de bewoner zelf en/of zijn omgeving als moeilijk hanteerbaar worden ervaren

Gedicht

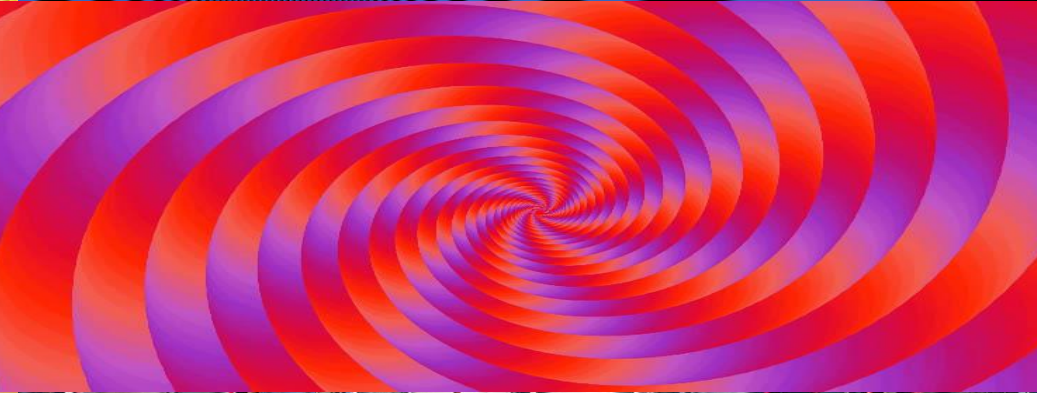
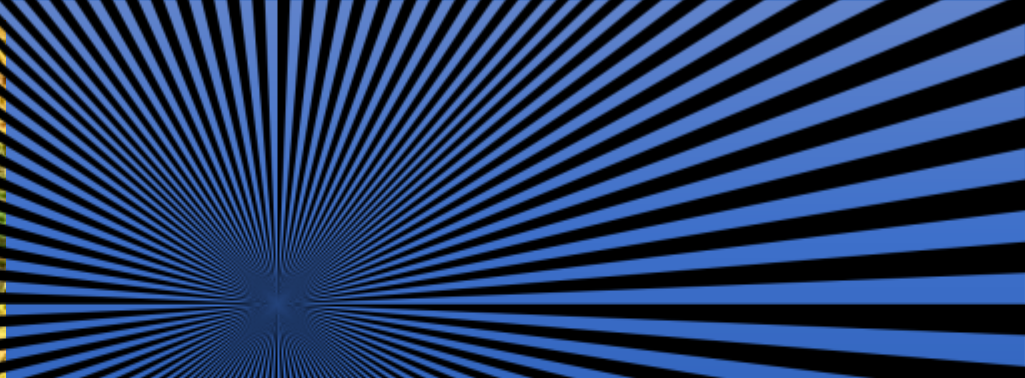

Omring

Punten uitgelicht uit het gedicht

- Taalgebruik
- Automatische processen
- Geen kwestie van willen maar kunnen

Vormen van onbegrepen gedrag

- Teveel aan gedrag
 - Te vaak (frequentie)
 - Te langdurig (duur)
 - Te heftig (ernst)

Omring

Teveel gedrag

Teveel gedrag

- Motorische onrust
- Verbale onrust
- Agitatie
- Ontremd seksueel gedrag
- Ontremd eetgedrag
- Verbale agressie
- Fysieke agressie
- Euforie
- Wanen en hallucinaties
- Angst en depressie
- Repetitieve handelingen

Te weinig gedrag

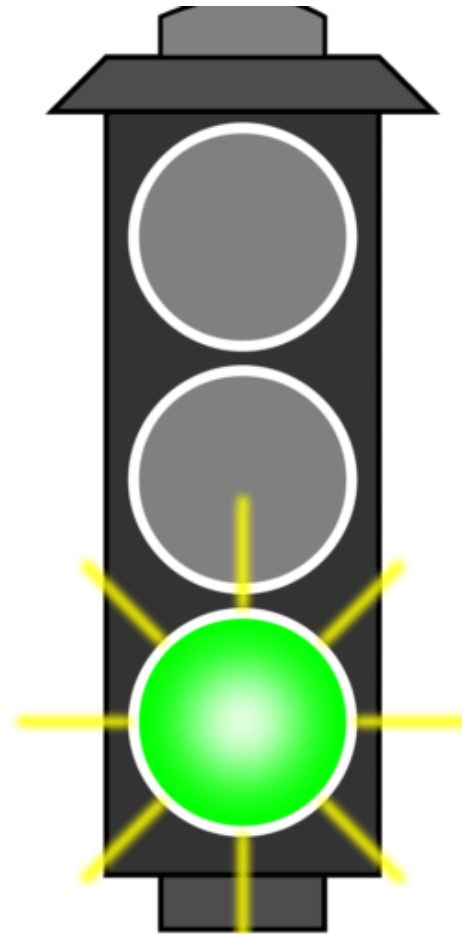
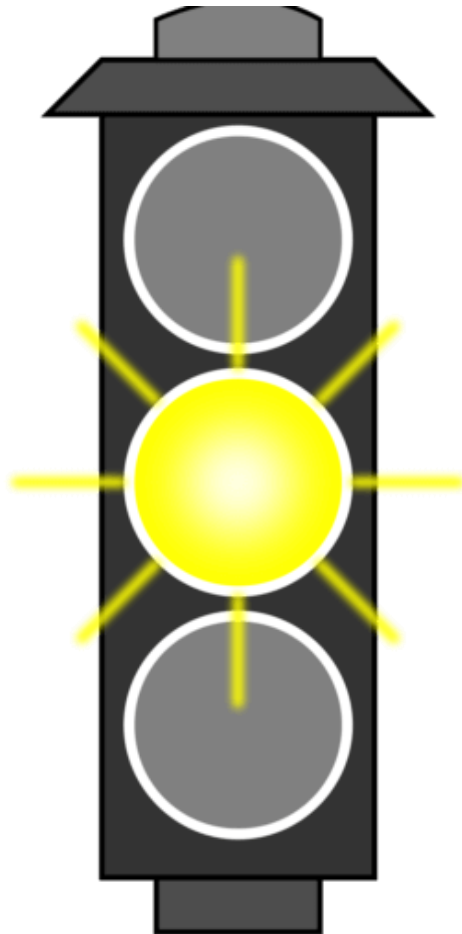
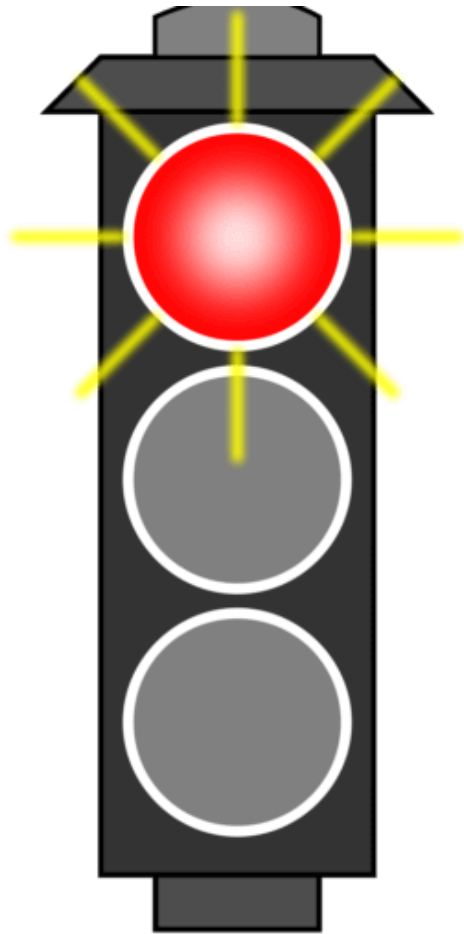

Te weinig gedrag

- Gebrek aan initiatief
- Niet in staat zijn om je behoeften uit te kunnen drukken
- Onderprikkeling
- Gebrek aan ziekte inzicht
- Gebrek aan gevoel/apathie
- Verlies van interesse en plezier

Stoplichtmodel

Groene fase

- Positieve aandacht
- Complimenten
- Taken aanbieden

Oranje fase

Oranje fase

- Rustig blijven
- Uitleg geven
- Niet in discussie gaan
- Stimuleren om frustratie uit te spreken

Rode fase

Rode fase

- Eigen veiligheid
 - Veiligheid van de andere bewoners
 - Grenzen aangeven
 - Consequentie van gedrag benoemen
-
- Onverwachte dingen doen
 - Nadenken gaat niet samen met boosheid

Agressie

- Bij angst – vluchten of vechten
- Uiting machteloosheid
- Onderliggende angst (schaamte of verdriet)
- Agressie op zichzelf

- Geen uitlaapklep zoals gezonde volwassenen

Angst

- Onrust en claimend gedrag als onderliggend angst.
- Kijken naar mogelijke onderliggende angst.

- Benoem het gevoel (niet bagatelliseren).
- Niet: 'Kop op. Het komt allemaal wel goed' of 'Het valt allemaal wel mee'.
- Maar: 'U maakt zich zorgen hè?!'

- Ga niet in discussie – vereringing i.p.v. vermindering
- Zoek verbinding door taken aan te bieden.

Angst

- Onrustig gedrag
- Wat zorgt voor de onrust
- Afleiden en oplossingen bieden

- Claimend gedrag
- Duidelijke grenzen aan geven.
 - Taalgebruik, houding
 - Blijf wel zichtbaar

Angst

- Oprechte interesse – waarom is iemand aan het lopen?
- Afleiden en aansluiten – Zeg bijvoorbeeld: 'Heeft u een lieve moeder?'
 - Positief en serieus nemen van de bewoner.
- Bedenken van oplossingen. Zeg bijvoorbeeld: 'Uw moeder heeft net gebeld, u mag hier blijven eten'.

Somberheid

- Rouwverwerking
- Fases rouwverwerking
- Ruimte voor gevoel
- Normaliseren
- Geduld en begrip

- Stimuleren leuke dingen te doen
- Hulp inschakelen

Gedragmodel: 5 behoeften

- Net als ieder ander hebben mensen met dementie behoefte aan:
- 1. Comfort (troost en bemoediging)
- 2. Identiteit
- 3. Gehechtheid
- 4. Bezig zijn
- 5. Erbij horen

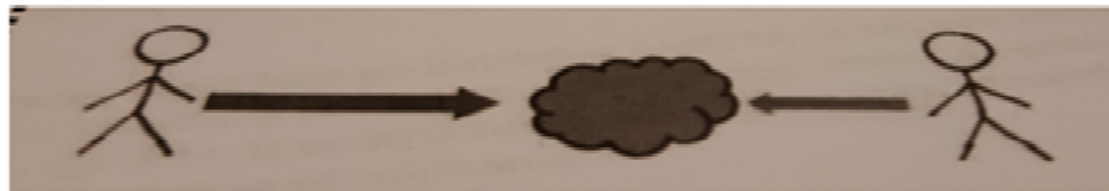

Gedragmodel: Onvervulde behoeften

Dat stapje extra:

Iemand met dementie heeft zijn omgeving harder nodig dan iemand zonder dementie om zijn behoeften te vervullen. Er is een stapje extra nodig van ons als omgeving van iemand met dementie. Als wij niet dat stapje extra zetten zal er een gat of mist ontstaan tussen ons en degene met dementie. Dat gat betekent dat iemand met dementie iets niet kan doen en/of onrustig wordt. Er zijn dan onvervulde behoeften.

Eigen regie

- Veel kwijtgeraakt
- Minder vrijheid
- Schijnkeuzes geven
- 60-30-10 afspraak

Ken de bewoner...

Meer dan onbegrepen gedrag

- Welke positieve ervaringen heb je (nog) met de bewoner?
- Wat kan de bewoner (wel) goed?
- Goede eigenschappen?

Doelen behaald?

- Is het onbegrepen gedrag meer begrepen gedrag geworden?

